

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 31 ta' Mejju, 2023.

Numru 6

Rikors numru 666/2011/1 JZM

Raymond Debono

v.

Lisa Debono

1. B'din is-sentenza l-Qorti ser tiddeċiedi l-appell tal-attur mis-sentenza li tat il-Qorti Ċivili, Prim'Awla fil-31 ta' Ottubru 2017 li ċaħdet it-talbiet magħmula fil-kawża li fetaħ fil-11 ta' Lulju 2011. Il-kwistjoni hi dwar ordni li ngħatat mill-Qorti ta' Durham County Court fl-10 ta' Marzu 2009 in kwantu tirreferi għall-pensjoni li l-attur għandu jirċievi mill-NHS tal-Ingilterra u l-Iskozja. Fil-fatt dik il-Qorti ordnat *inter alia*:

“5. There shall be a pension sharing order as to 100% of the pension arrangement that the Respondent Husband has with the respectively NHS in England and the NHS in Scotland in accordance with Pension Sharing Annexes attached hereto”.

2. Fil-qosor il-fatti huma dawn:

- i. Il-partijiet iżżewġu fl-Ingilterra fl-4 ta' Ottubru 1997.
- ii. B'ordni ta' Durham County Court li ngħata fl-4 ta' Ottubru 2007, seħħ id-divorzju li sar finali fit-18 ta' Diċembru 2007
- iii. B'deċiżjoni li l-istess Qorti tat fit-18 ta' Diċembru 2007 *inter alia* ordnat, *“Save as otherwise each Party shall retain as his or her sole property all chattels, vehicles, pensions or any other property whatever as is presently in their respective names or possession”*. Fid-deċiżjoni jingħad ukoll li meta jitwettaq dak li jingħad f'paragrafi (1), (2) u (3) tad-deċiżjoni, *“(5) ..... all claims by either Party for lump sums, transfer of property and pension sharing or attachment shall be dismissed.....”*.
- iv. Fl-10 ta' Marzu 2009 l-istess Qorti tat ordni oħra li l-attur qiegħed jikkontesta permezz ta' din il-kawża, fi żmien meta jidher li kien assenti mill-Ingilterra. Deċiżjoni li ngħatat wara talba tal-konvenuta għal *'ancillary financial relief'* skont ma jingħad fl-istess deċiżjoni. L-attur jilmenta li ma kienx hemm

smiġh xieraq qabel ingħatat dik l-ordni billi ma kienx notifikat bl-atti qabel ingħatat.

3. Għalhekk b'rikors maħluf preżentat fil-11 ta' Lulju 2011 talab lill-Qorti sabiex:

“1. Tiddeciedi u tiddikjara li l-procedura in kwantu leziva ta` smiġh xieraq fejn l-esponent gie zvestit mill-pensjoni kif ingħatat hija nulla u inattentibbli.

2. Tordna, prevja kull ordni u direttiva opportuna, li l-intimata tigi ordnata li tirstitwixxi lill-esponent id-drittijiet u l-intitolament ta` pensjoni, fin-nuqqas u alternattivament.

3. Tiddeciedi li l-intimata kkawzat danni lill-attur bit-tehid tad-drittijiet ta` pensjoni.

4. Tillikwida s-somma bhala kumpens għad-danni sofferti mill-esponent rizultanti mit-tehid tad-drittijiet ta` pensjoni mill-intimata.

5. Tikkundanna lill-intimata thallas lill-esponent is-somma hekk likwidata”.

4. Il-konvenuta ma wegħbitx.

5. B'sentenza li ngħatat fil-31 ta' Ottubru 2017 l-Ewwel Qorti għamlet konsiderazzjonijiet dwar kellhiex ġurisdizzjoni sabiex tisma' u tiddeciedi l-kawża u kkonkludiet li peress li ma kkontestax il-ġurisdizzjoni tal-Qorti Maltija permezz ta' eċċezzjoni, *“.... il-konvenuta qagħdet u aċċettat il-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti”*. Imbagħad għaddiet biex tikkunsidra l-ilment dwar jekk l-attur kellux smiġh xieraq quddiem id-Durham County Court u kkonkludiet li hemm nuqqas ta' provi u ċaħdet it-talbiet.

6. F'dan ir-rigward l-Ewwel Qorti għamlet dawn il-konsiderazzjonijiet:

“Fil-premessi, ir-rikorrent allega li kien hemm ksur tad-dritt tiegħu għal smigh għaliex huwa ma giex notifikat bit-talba li saret quddiem il-qorti Ingliza. Sostna li huwa kien diga` telaq mir-Renju Unit meta kien meqjus bhala notifikat.

Allega wkoll li qatt ma ssottometta ruhu jew accetta l-gurisdizzjoni tal-qrati Inglizi.

Allega li ma nghatax l-opportunita` li jiddefendi ruhu.

Dan premiss, jibda biex jinghad li l-kwistjoni ta` l-oneru tal-prova hi wahda ta' indoli civili. L-istanza tal-lum kienet promossa quddiem il-qrati ordinarji, ghalkemm jissemma allegat ksur ta' jedd naxxenti mill-Kostituzzjoni u mill-Konvenzjoni. Il-prova ta` din l-allegata vjolazzjoni trid issir mill-parti li tallega li sehh dak il-fatt. Fuq dik il-parti tinkombi l-prova fuq bilanc ta` probabilitajiet.

.....

Dan premiss, il-valutazzjoni tal-provi hija fondata fuq il- principju tal-konvinciment morali u liberu tal-gudikant. Fil-kaz tal- lum, din il-Qorti tghid - minghajr l-icken esitazzjoni – illi l-attur ma gabx provi li jsostnu sal-grad rikjest mil-ligi dak li qieghed jallega.

Ghazel li jixhed hu biss - bla ma kkorabora dak li kien qed ighid bi provi oggettivi bhal dokumenti li juru li tassew ma kienx notifikat bil-proceduri esteri li l-esitu tagħhom qieghed jikkontesta.

Abbazi ta` li xehed l-attur, irrizulta li l-ancillary relief proceedings kienu promossi fiz-zmien meta huwa kien għadu jabita fir-Renju Unit.

Infatti kien notifikat bil-procediment, izda skont l-attur, dik il- procedura kienet saret biss biex il-konvenuta tiehu wkoll sehmu mid-dar taz-zwieg, mhux biex tiehu l-pensjoni tiegħu. Kien imbagħad wara illi mal-procediment inizjali – li kien notifikat bih – zdienu talbiet li jolqtu l-pensjoni tiegħu. Skont l-attur, huwa ma kienx notifikat bit-talbiet agġuntivi.

Tajjed jinghad illi abbazi ta` li xehed ir-rapprezentant ta` l-NHS Pension Scheme fl-Ingilterra, l-attur tassew ma kienx għad għandu dritt għal pensjoni, u li meta l-konvenuta tilhaq l-eta` pensjonabbli, id-dritt għal pensjoni tiehdu hi. Fl-istess waqt pero` l-attur ma ressaq ebda prova li turi li meta nġhatat l-ordni mid-Durham County Court tal-10 ta` Marzu 2009, kien hemm lezjoni tad-dritt tiegħu għal smigh xieraq. Infatti mill-atti ma jirrizulta propju xejn illi minnu l-Qorti tista` tiddeduci illi l-attur ma kienx kienx notifikat bl-ancillary relief proceedings.

Kienet esebita kopja ta` l-ordni tal-County Court ta` Durham tal-10 ta` Marzu 2009 (ara fol 16 sa 24). Minn imkien fid-dokument ma tirrizulta xi informazzjoni dwar notifika o meno tal-attur.

Fid-dokument, kull ma jinghad huwa illi l-attur ma kienx prezenti mhux li l-attur ma kienx debitament notifikat.

Jinghad hekk :-

Upon hearing counsel for the applicant and there being no attendance by or on behalf of the Respondent ;

And Upon the application for ancillary financial relief being listed for final hearing ;

Skont id-deposizzjoni tad-Delivery Manager ta` Durham Civil & Family Justice Centre, jirrizulta illi : the notice of hearing for 10th March 2009 issued by the Court on 1st December 2008 was sent to Freeman Johnson Solicitors for service upon the parties. (fol 199)

Minn ezami tal-kopja ta` l-petition for divorce li tinsab esebita a fol 200 sa 204, jirrizulta li Freeman Johnson Solicitors kienu l-avukati tal-konvenuta.

Ma tressqet l-ebda prova ulterjuri li turi illi effettivament Freeman Johnson Solicitors ma pprocedewx bin-notifika tal-attur ghall-udjenza ta` l-10 ta` Marzu 2009.

Kien jinkombi fuq l-attur li jressaq provi konvincenti li juru li huwa qatt ma kien debitament notifikat bl-udjenza ta` l-10 ta` Marzu 2009 fejn inghatat l-ordni li qieghed jittenta illi jimpunja bil-kawza tal-lum quddiem dawn il-qrati (mhux quddiem il-qrati tal-Ingilterra) abbazi ta` allegat ksur ta` smigh xieraq li allegatament sehh mhux f`din il-gurisdizzjoni izda l- Ingilterra.

Hekk kif fl-Ingilterra nstemghu zewg persuni fuq talba tal-attur, hekk ukoll kien messu l-attur talab illi jixhed rapprezentant minn Freeman Johnson Solicitors li jidher li kienu l-ufficjali addetti min-notifika tal-atti. Lanqas ma talab - wara li ha vizjoni tal-atti li waslu mill-Ingilterra bhala prova ghall-fini ta` din il-kawza – illi jerga` jixhed ghall-fini ta` kjarifika ulterjuri tal-atti d-Delivery Manager ta` Durham Civil & Family Justice Centre, u dan peress illi mid-deposizzjoni rrizultat notifika skont il-lex fori.

Tajjeb illi jigi rimarkat ukoll illi, minn qari ta` l-ordni, jirrizulta li kien hemm dritt li l-attur odjern jitlob li l-ordni jigi varjat jew mibdul, kif ukoll dettalji dwar kif kien ser jigi notifikat dan l-ordni lill-attur.

Insibu miktub hekk :-

7. The Respondent Husband shall have permission to apply to the Court in writing to vary, amend, alter or dismiss this order so long as the application is made within 14 days to District Judge Goudie.

8. Service of this order shall be effected by sending a scanned copy of the order by e-mail to the Respondent at raymonddebono@yahoo.com and also by post to the address of the Respondent's family in Malta, namely being the last address at which it is known the Respondent was present.

9. Any future proceedings or applications may be deemed to be properly served upon the Respondent in pursuance of the manner provided for in paragraph 7 of this order, unless and until the method is varied by the Court.

L-attur ma ressaq l-ebda prova li huwa pprova jikkontesta l-ordni kif kellu kull jedd illi jagħmel u kif ighid l-ordni stess.

Għal din il-Qorti din il-karenza ta` provi hekk sostanzjali tirrifletti negattivament fuq il-komportament tal-attur fl-assjem tiegħu. Minflok kien pront ha l-mizuri kollha li kien jagħtih il-forum li hareg l-ordni sabiex jagħxi dwar l-ordni stess, għazel li jittenta dan il-procediment quddiem qorti ta` gurdizzjoni oħra, li ma kienet bl-ebda mod involuta fil-hrug tal-ordni, sabiex tkun hi li tordna azzjoni rimedjali kontra dak l-ordni, fuq il-pretest ta` ksur tal-jedd ta` smigh xieraq, liema vjolazzjoni bl-ebda mod ma kienet ippruvata.

Din mhijiex qorti ta` revizjoni.

.....

Għalkemm il-kawza tal-lum mhijiex sejha biex din il-Qorti tagħti esekuzzjoni għal sentenza mogħtija minn qorti ta` pajjiz membru tal-UE, il- principju jibqa` jghodd illi l-oneru tal-prova li l-attur kien ipprivat mill-jedd għal smigh xieraq kienet tispetta lill-attur, oneru li l-attur jirrizulta li ma ssodisfax kif trid il-ligi”.

7. Imbagħad b'rikors preżentat fis-17 ta' Novembru 2017 l-attur appella mis-sentenza bl-ilment tiegħu ikun minn dik il-parti tas-sentenza appellata li fil-meritu ċaħdet it-talbiet.

8. Il-konvenuta ma weġbitx.

9. Għalhekk dik il-parti tas-sentenza appellata li titratta dwar il-ġurisdizzjoni hi llum ġudikat.

10. Fir-rigward tal-meritu l-attur ilmenta li kien diffiċli għalih li jġib provi aħjar minn dawk li ressaq peress li hu kellu jitlaq mill-Ingilterra minħabba theddid serju fuq ħajtu mill-qraba tal-konvenuta. Sab ukoll ostilità mill-Qrati Ingliżi. Għalhekk kien diffiċli għalih li jġib provi aktar minn dawk li ġab. Inoltre l-Ewwel Qorti ma tatx piż għall-fatt li l-konvenuta għażlet li ma tressaqx provi biex tikkontradiċi l-verżjoni tiegħu. Għalhekk talab lil din il-Qorti sabiex tikkunsidra mill-ġdid il-provi u tħassar dik il-parti tas-sentenza appellata li ċaħdet it-talbiet tar-rikors maħluf.

11. Bl-ewwel talba l-attur talab dikjarazzjoni tal-Qorti li fil-proċeduri li saru fl-Ingilterra seħħ ksur tas-smiġħ xieraq tiegħu u talab dikjarazzjoni li dik il-proċedura *“hija nulla u inattendibbli”*. It-talbiet l-oħra huma kollha konsegwenzjali għal dik it-talba, li bihom l-attur qiegħed ifittex rimedju mingħand il-konvenuta. Jekk fil-meritu l-attur jingħata raġun u tintlaqa' l-ewwel talba l-effett ikun li l-qorti Maltija tħassar sentenza li ngħatat mill-Qorti Ingliża. Flaġa li legalment mhijiex possibbli. L-ilment tal-attur hu fir-rigward tal-proċedura li wasslet għall-ordni tad-Durham County Court li ngħatat fl-10 ta' Marzu 2009, fejn jilmenta li ma ngħatax smiġħ xieraq għaliex kien assenti mill-Ingilterra u ma kienx notifikat b'dawk il-proċeduri.

Ilment dwar dawk il-proċeduri kellu jitressaq quddiem il-qrati Ingliži jew semmai quddiem il-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem kontra l-Ingilterra. Il-kawża tal-lum m'għandhiex x'taqsam mal-eżekuzzjoni f'Malta ta' sentenza li ngħatat minn qorti barranija.

12. F'kull każ wara li l-Qorti qrat l-atti ma tarax li hemm raġunijiet sabiex l-attur jingħata raġun fl-ilment dwar is-sentenza appellata. L-añjar prova kienet tkun kopja tal-atti tal-proċeduri li wasslu għad-deċiżjoni impunjata. Ir-raġuni li l-attur ta għalfejn ma ressaqx ċertu provi kien minħabba li kellu jitleq mill-Ingilterra minħabba theddid ta' familjari tal-konvenuta. F'dan ir-rigward hemm biss il-kelma tiegħu mhux korraborata. Inoltre, ma kien hemm xejn x'izommu milli jinkariga avukat fl-Ingilterra sabiex jottjeni kopja tad-dokumentazzjoni relattiva. Għalhekk mhuwiex minnu li, “... *huwa rnexxielu jagħmel il-provi kollha li eta' fiċ-ċirkostanzi*”. B'dan li wkoll kieku għamel l-añjar prova, ma kienx jirnexxi fit-talbiet tiegħu għar-raġuni li ngħatat qabel.

13. Inoltre, il-fatt li l-konvenuta ma ddefendietx il-kawża ma jfissirx li l-Ewwel Qorti kellha tilqa' t-talbiet magħmula bir-rikors maħluf. L-Ewwel Qorti kellha kull dritt li tiċhad it-talbiet minħabba nuqqas ta' provi. Wara kollox il-kontumaċja mhijjex ekwivalenti għal ammissjoni.

App. Ċiv. 666/11/1

Għal dawn il-motivi tiċċhad l-appell tal-attur u tikkonferma s-sentenza appellata.

Spejjeż tal-appell a karigu tal-attur.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
gr